

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVI (40)

Štev. (No.) 38

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

1. oktobra 1987

Zahtevamo isto

Stališča politične emigracije do položaja v Sloveniji so bila vedno jasno izražena in nedvoumno povedana. Naš pogled nazaj se je opiral na trdna stališča, pravtako pa tudi naš pogled v narodni naprej. Tako kot smo vedno stali na demokratičnih stališčih in smo se v imenu te demokracije uprli med revolucijo staliniščišnem komunizmu, za katerega smo vedeli, kaj nam obeta — in kar je nato tudi do pičice izpolnil — smo še v naprej zahtevali za našo domovino demokratično ureditev.

Demokracija, kot jo pojmuje zahod — in ne „ljudska demokracija“ vzhodnih držav — je bila vedno naša zahteva, v katere imenu smo se borili proti diktaturi novega razreda komunističnih mogotcev v Sloveniji.

V raznih člankih v zadnjih časih, predvsem v člankih popularne Mladine, je popolnoma jasno izražena zahteva po demokratizaciji, po eliminaciji „od zgodovine povoženega razreda“. Slovenskim intelektualcem, ki so predvsem pisali v Novo revijo, so se pridružili mladi v najbolj brani Mladini. In oboji so se pridružili

našim zahtevam po spremembi domačega režima, ki je za vse dobro misleče tu in doma najhujše zlo, ki je zadelo naš narod.

Vsi — tako intelektualci kot mladi kot mi v politični emigraciji — zahtevamo svobodo: politično svobodo, idejno, ekonomsko, versko in kulturno svobodo. Nas te svobode ni strah, mi zaupamo, da bo v tej svobodi razčiščena tudi naša zgodovina in da nam bo dala prav. In v tej svobodi bo tudi možno za ves narod plodno sožitje med občani, čeprav smo in bomo v nekaterih pogledih različnega mnenja, drugačnih pogledov na svet in na marsikaj. A če nas družijo svoboda, demokracija in ljubezen do naroda, se lahko vedno najdejo poti za sodelovanje na vseh vseh področjih.

Ko bo diktatura — ne proletariata, ampak izžemalcev vladajočega razreda — segnila na „smetišča zgodovine“, bomo lahko vsi nastopili novo pot v bodočnost, ki bo po tolikem trpljenju nas v zdmostvu kakor domačih pod rdečo pestjo peljala v zrelo življenje slovenskega naroda.

Tine Debeljak ml.

Zakaj so zaplenili Katedro in Mladino

Kot smo že preje poročali, so slovenske oblasti zaplenile junijsko številko mariborskega študentskega lista **Katedra**. Sodišče je pojasnilo, da je bila Katedra zaplenjena zaradi odlomkov v člankih Resmana in Korade: „zaradi neresničnih novic in podatkov ki bi lahko povzročili hujše vznemirjenje občanov.“

Ko so pozneje razni oporečniki in borci za demokratizacijo protestirali, so se morali zelo paziti, da v svojih kritikah niso citirali inkriminiranih stavkov, niti omenjali besedila sodb, kajti v njih so bili omenjeni tisti stavki. Vendar se je dalo po raznih potih izvedeti, za kaj je ravno šlo.

Resnik je omenjal, da je neki sloj (kateri, lahko sami uganete) v Jugoslaviji „osovražen politični sloj“. In v drugem članku, iz katerega citira Matevž Krivic v Delu samo odlomke, da se še sam ne prepriča, pravi: „da Zveza komunistov pod auro socialističnih idealov skriva lastno...“ (izpuščen pridevnik — op. M. K.) prakso, v kateri je generacije in generacije državljanov zmeraj znova skušala... (izpuščen domnevni neresnični očitek...).

Kdo bi se lahko v demokratičnih deželah nad tem „vznemirjal“. Pač pa razumemo novi razred partijskih zajedalcev, da se nad tem zgražajo oziroma se boje da občani temu pritrldijo.

Pa še en očitek je našlo sodišče v Katedri: „V Mariboru se načrtno proizvajajo razmere in razmerja, v katerih uspeva le neumnost, podlost, hinavščina, maščevalnost, skratka bestialnost vseh vrst.“ A tega ni sodišče spoznalo za „vznemirjajočega“ ker pač za to ne dolži pisatelj direktno partije kot gornji dve prepovedani besedili.

Pa še eno prepovedano besedilo je našlo sodišče. In to je odprto pismo Sešelja podpredsedniku države Hamdiju Pozderacu.

Sešlja že dobro poznamo. Leta 1984 je bil ta univerzitetni profesor v Sarajevu obsojen zaradi „protidržavne propagande“ na 8 let, kar so pozneje znižali. Odkar je bil izpuščen, ni mogel najti dela in njegovi dve knjigi — Veleizdajniški proces in Hajka na heretika — nista našli založnika. Nekaj je še lahko objavljaj v ljubljanski Mladini, a sedaj so tudi njemu zaprli pot.

V tem članku v Tribuni je Sešelj namreč obtožil predstavnika Bosne in Hercegovine v predsedstvu Jugoslavije (zdaj bivšega) podpredsedni-

ka, in za prihodnje leto določenega predsednika države, **Hamdija Pozderaca**, da je ukradel rokopis nekega mladega študenta in ga objavil kot knjigo pod svojim lastnim imenom.

Sešelj je pozval Pozderaca, naj prizna tatvino in naj čimprej odsluži za tatvino določeno zaporno kazen enega leta, da bo tako lahko „spuščen iz ječe pravočasno, da bo lahko prevzel posle predsednika države.“ Tudi je dejal Sešelj, da bodo lahko tako časopisi v tujini naslavljali Pozderaca kot „plagiatski določeni predsednik Jugoslavije“ ali „intelektualni tat na čelu jugoslovanske federacije“. Gotovo je imel Sešelj prav, kar je dokazala poznejša afera z Agrokomercem, kjer je lahko vsa Jugoslavija videla, da Pozderac ni bil samo intelektualni, temveč tudi finančni tat.

Ljubljanska Mladina je hotela ponatisniti nekaj odstavkov iz tega Sešeljevega članka v svoji 26.-27. številki 31. julija letos. V isti številki je Mladina tudi objavila pismo, ki ga je politični emigrant dr. Ciril Žebot iz ZDA poslal uredništvu v objavo.

A partija je udarila znova. Še predno je bila revija dokončno natisnjena, so iz tiskarne poslali še nerazrezane pole državnemu tožilcu, ki je takoj pepovedal razpečavanje, torej je predhodno cenzuriral revijo!

Sodišče je to potrdilo zaradi širjenja Sešeljevih napadov na „predstavnika države“, o Žebotovem pismu pa je bilo rečeno, da vsebuje „neresnične podatke“. In kateri so bili ti podatki: v vsem je šlo za reci in piši šest besed. Naj jih navedemo: da je „partijsko vodstvo zavestno (!) povzročilo državljansko vojsko“ na Slovenskem.

Tu tiči torej zajec. Ne toliko dejstvo, da politični emigrant piše v ljubljansko revijo, ampak to, da v članku dolži partijo, da je ona povzročiteljica revolucije. Tega se doma še ne sme pisati. Lahko se prizna, da so pobili nasprotnike v Kočevju, a ne, kdo je to odločil. Lahko priznajo, da je Pozderac kradel, a ne, da je kradel z njim ves partijski vodilni aparat. A kot lahko beremo tu poleg, je Mladina danes zapisala ravno to: ne posamezniki, kriv je „povoženi razred“ partije.

Ko je bila Mladina zaplenjena, je nato izšla ponatisnjena v naslednji številki, kot običajno ob taki priložnosti, na katere je pač že navajena.

Partija - povoženi razred

JUGOSLOVANSKI PODPREDSEDNIK ODSTOPIL

Po poročilih raznih agencij je podpredsednik jugoslovanske vlade, 63-letni Hamdija Pozderac, pred nekaj dnevi odstopil. Vzrok je bil finančni škandal živilskega podjetja Agrokomerc iz Velike Kladuše v Bosni. Nekrite menice imenovane firme so povzročile konkurze več jugoslovanskih podjetij. Zaprtih je že več funkcionarjev z direktorjem Finkertom Abdićem na čelu. Po poročilih jugoslovanskega Tanjuga je Abdić obdolžil Pozderaca, da je vedel za nepravilnosti v podjetju in jih celo odobril. Toda kasneje je pa Abdić to obtožbo zanikal.

Pozderac je od leta 1985 zastopnik Bosne pri centralni vladi in predvidevali so, da bo drugo leto nasledil sedanjega jugoslovanskega predsednika.

Afera Agrokomerc zajema vedno večji obseg in inozemska javnost z zanimanjem sledi nadaljnjemu razvoju.

Vedeti moramo, da je Hamdija Pozderac tudi vodil komisijo za spremembo ustave, ki pelje v največji centralizem. Pod pritiskom je tudi zunanji minister Dizdarević, pa tudi o predsedniku vlade Mikuliću se govori, da je za ta škandal vedel, a da ni nič storil!

ZAHTEVE "MLADINE"

Ljubljanska Mladina z dne 11. septembra pa je v uvodniku javno zahtevala naslednje, kar že presega ekonomsko področje in je čisto politične narave. Tu poleg objavljamo ves ta uvodnik, ki je najbolj odločna zahteva po demokratizaciji, kar smo jih brali v domovini!

Odmevi iz Drage

Prinesli smo že podrobno poročilo o predavanjih v Dragi, sedaj pa naj približno še nekaj odmevov, ki jih je bilo deležno predavanje dr. Andreja Finka v raznih občinah.

Naj začnemo s časopisi v Sloveniji. Prvemu poročilu, **Razmišljanja o slovenstvu z druge strani Atlantika**, ki vsebuje objektivno vsebino predavanja dr. Finka (približno smo ga pred dvema tednoma v 36. števil.) so sledila v Delu druga, ki pa se zaključijo 9. septembra z razmišljanjem Slavka Pezdira „**Kje, domovina, si?**“

Iz tega povzemamo dele, ki se dotikajo naše problematike ali mišljenja. Zanimivo je, da nas v Delu, ki je glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva — bivše OF, ne zamolčijo ali jemljejo z zaničevanjem, ampak resno — sicer kot nasprotnike — in na dostojni ravni. Žele si celo, da bi se taka izmenjavanja mnenj — v številki Finkovo — lahko vršila v Ljubljani, čemur se tudi mi pridružujemo.

„Američan slovenska porekla, sin politične emigracije v Argentini, premišljevalec iz matične Slovenije — vsak od njih je izhajal iz svojih

Namesto Žebotovega članka zeva praznina, v Sešeljevem članku so celí odstavki počrtnjeni. In v uvodniku in končnem članku Mladina protestira proti tej predhodni cenzuri in se izjavlja za svobodno širjenje vesti in mnenj, kot je pač normalno za demokratsko državo.

In Mladina jo ostala zvesta svoji obljubi. V svoji zadnji številki je v uvodniku postavljena teza, ki jo lahko preberete na tej strani.

Korak za korakom...

TDml.

MLADINA, št. 30,
11. septembra 1987

KORIST OD AGROKOMERCA

Predsedstvo države deli pravne nauke, CK daje finančne nasvete, izvršni svet izraža svetovno-nazorske sentence. Jugoslovanski vladajoči razred je na najboljši poti, da svoj poraz spet enkrat spremeni v poraz državljanov. Z običajno taktiko: izogibajoč se temu, da bi zares storili, kar je na njihovem področju njihova dolžnost, nas oblastna in politična telesa spet enkrat pitajo s peskom praznih obrazcev: „kdor je kazensko odgovoren, naj kazensko odgovarja, banke naj delajo po bančniško, na trgu naj vlada trg...“ A mi jim vračamo z drugimi samoumevnostmi: politiki naj odstopijo, državljanji naj odločajo, podjetniki naj delajo profit...

Peščico najbolj neposrednih odgovornih so obtožili za „kontrarevolucijo“: spet bomo imeli politični proces, zato da ne bi prišlo do obračuna z razredom, ki je uničil in ponižal deželo.

Sive eminence in nadrejeni so že povedali, da niso nič vedeli; pričakujemo še, da bodo male ribe zajakale, da so samo izpolnjevale ukaze, pa bo slika popolna. Žal tudi znana. Če so vedeli, so kolaborirali; če niso vedeli, niso izpolnjevali svojih dolžnosti; v obeh primerih morajo s svojih položajev.

Očitna je težnja, da bi odgovornost omejili na najožji krog. A celo maksimalna razširitev odgovornosti zdaj ni več zadosti; zdaj gre za to, da z oblasti odide sedanji vladajoči razred.

Kakor je v prejšnji številki Mladine pokazal Miha Kovač s primerja-

vo med Pozderčevim in Hoxhevim primerom, v Jugoslaviji vlada koalicija lokalnih veljakov. Agrokomerc je to dokazal — kakor je bilo to razvidno že iz mariborskih škandalov.

Ta razred, ki vlada na način Agrokomerca ali mariborskega mračnjaštva, nam trenutno piše ustavo; republike je treba uničiti zato, da se vzpostavi menjava med lokalnimi vojvodi in centralno vladavino, ki je ti mogotci plačujejo v zamenjavo za vojaško, policijsko in „zakonsko“ varstvo svojega gospodarstva.

Od Agrokomerca in Maribora in ljubljanske zaplembe bo kaj koristilo, če bodo: 1. pripeljali do ustavitve sedanjega spreminjanja ustave; 2. pripeljali do odprave opor, ki si jih je sedanji režim postavil v zakonih (ekonomski zakoni od deviznih do bančnih; zakon o javnem obveščanju; uzakonjeno denarno in vsebinsko uničevanje šolstva, znanosti, kulture, telesne kulture; člen 133; itn.); 3. pripeljati do uvedbe neposrednih volitev in do uzakonitve neodvisnosti sodstva. Itn.: sprememba režima v vojašnicah in zaporih, podreditev vojske demokratični politiki, ugovor vesti, dejanski nadzor državljanov nad porabo davčnega denarja...

Za demokratične in razsvetljane sile v vladajoči politiki je alternativa jasna: ali bodo v imenu nacionalizma še naprej trpele „domače“ lokalne mogote in v imenu solidarnosti med oblastniki še naprej financirale vladavino zgodovinsko povoženega razreda — in se tudi same pustile povoziti zgodovini; ali pa se bodo končno vključile v jugoslovansko napredno fronto, se povezale z demokratičnimi silami v vsej Jugoslaviji in zadale milostni udarec odpisanemu razredu — ter s tem pomagale sprostiti zgodovinske sile jugoslovanskih ljudstev.

Ali s civilno družbo proti vladajočemu razredu — ali z vladajočim razredom na smetišče zgodovine.

JANEZ NOVAK

spoznavnih možnosti, vsem pa je bilo skupno iskanje jedra slovenstva na robu 20. stoletja, slutenje poti do oblikovanja skupnega duhovnega prostora vseh Slovencev.

Sin slovenske politične emigracije v Argentini, dr. Andrej Fink, docent za zgodovino diplomacije in mednarodnih odnosov na dveh univerzah v Buenos Airesu, se v svojem jezиковno in slogovno bleščečem predavanju, polnem pomenljivih citatov iz naše klasične literature in sodobne esejistike, ni zmožol dvigniti nad okamenelo izročilo tragične preteklosti, ki je z nezaupanjem in celo sovraštvom zaznamovala ne le pobegle očete, ampak tudi skrbno slovensko vzgojene sinove. Njegov pogled iz političnega pregnanstva prisega na krščansko izročilo, hkra-

ti pa ne obeta popuščanja in strpnosti do drugače mislečih, ki so po njegovem prepričanju edini krivci, da „vsem Slovincem danes nekaj manjka; Slovincem v svetu domače zemlja, v zamejstvu spoštovanje vseh narodnostnih pravic, v matični domovini pa svoboda.“ Razmere za obdobje zrele sinteze, se pravi čas treznega in strpnega dialoga, v katerem bomo vsi udeleženci pripravljeni in sposobni ugledati in priznati dejstva, kakršna so, in na njihovi osnovi zgraditi trdne temelje svoje skupne domovine, torej tudi med potomci politični emigracije še niso dozorele.

Razmišljanja s treh koncev obstoja slovenskega rodu, katerih izpoved in izmenjavo omogoča Draga, gotovo nosijo v sebi vso težo zgodovine (Nad. na 2. str.)

OTVORITEV DRAGE 87: od leve Sergij Pahor, dr. Rudolph Susel, dr. Andrej Fink.



Koncert Marka Bajuka

V soboto, 12. septembra, je nastopil s samostojnim koncertom v naši dvorani mladi slovenski baritonist iz Mendoze, Marko Bajuk. Pokazal se je kot dober in še mnogo obetajoč umetnik iz glasbeno bogate družine Bajukov.

Rojen pred 30 leti kot vnuk nam ljubega in spoštovanega ravnatelja Marka Bajuka je rasel v okolju, ki je ugodno vplivalo na njegov glasbeni razvoj. Bog ga je obdaril s talentom, sam pa je prispeval voljo in vztrajnost.

Študiral je na višji glasbeni šoli v Mendozii, po diplomi leta 1981 se je izpopolnjeval v Mendozii, Čilu in v Teatru Colón; leta 1984 je odšel na izpopolnjevanje v Avstrijo in Italijo, leto nato je dobil prvo nagrado na natečaju Centro de Egresados de Música, nato „mención de honor“ na natečaju Franz Lizst v Buenos Airesu. Nastopal je že v Mendozii, San Luisu, Santiagu de Chile, pa tudi v zlati dvorani v Colónu in drugje. Poleg tega se je posvečal tudi dirigiranju; iz tega predmeta je tudi dosegel licenciato na mendoški univerzi.

Med slovensko skupnostjo v Buenos Airesu smo ga imeli priložnost spoznati lani, ko je dirigiral skupne pevske zборе v Slomškovem domu. Že tam smo lahko občudovali njegovo tehniko, znanje in obvladovanje pevcev. Sedaj pa smo ga lahko slišali v slovenskem okolju kot izvrstnega pevca.

Podal nam je dvajset zahtevnih del Schumanna, Brahmsa, Mahlerja in Straussa, v drugem delu pa tudi

slovenske: dve Vilharjevi — Ukazi ter Kam na Prešernova teksta, Davorina Jenka Dve utvi na Levstikov tekst in Gerbičovo Pojdem na prejo (Župančič) ter Maškovo Je to iskreno (Prechtler-Klopčič).

Na klavirju ga je spremljala njegova kolegica na mendoški glasbeni šoli **María Teresa D'Amico**, ki je odlično odigrala navedene teme, tako klasične kot njej drugače neznane slovenske.

Solist nas je mirno in dostojanstveno, a s polno mero domače topline ponel v klasični svet glasbe. Tehnično izdelan glas je lepo izražal občutje pesnika in polnost umetnine.

Poslušalci so tudi pozorno dojemali in občutili slovenske pesmi, predvsem Pojdem na prejo ali Vilharjevo Kam.

Ko je končal, je solista dvorana gromko pohvalila z aplavzom, tako da je moral dodati še dve pesmi argentinskih skladateljev: Agua en la tarde (Eliseo Castro), Como la flor de los ceibos (Juan Salomon) in ponoviti Pojdem na prejo.

Slovenska skupnost, ki je imela priložnost prisostvovati in uživati ta koncert, se najlepše zahvaljuje tako njemu kot solistki Mariji Tereziji D'Amico za umetniško dovršenost in estetski užitek.

Ko sedaj odhaja mladi baritonist v Evropo, da bo morda pel v osrednji ljubljanski Operi, mu želimo vso srečo in uspeh, pa tudi upanje, da ga še kdaj slišimo z odra Slovenske hiše.

Milena Ahčin

ODMEVI Z DRAGE

(Nad s 1. str.)

skih okoliščin in družbenih razlik, iz katerih rastejo njihovi avtorji. Četudi se z njimi ne moremo strinjati kar v celoti ali počez, ne moremo spregledati dejstva, da rastejo iz globokih korenin slovenske kulture in se želijo dejavno vključiti v njem nadaljnji razvoj. Misli potencialnih članov „tretje slovenske univerze“ bi morali vključevati v stalno odprti dialog o slovenstvu in Sloveniji, katerega začetek je lahko Draga, nadaljevanje pa bi morala omogočiti in spodbujati matična Slovenija. In morda bi hitreje obrusili še vedno zlovesče konice nezaupanja in nasprotij, če bi omogočili tako izmenjavo mnenj v naravnem središču slovenstva. Le zakaj smo se pripravljene pogovarjati z drugače mislečimi, tudi odkritimi nasprotniki naše družbene ureditve, prej, če so tuji, ne pa takrat, ko gre za naše rojake po svetu? Seveda pri tem mislimo na tiste rojake, ki med vojno niso svoje vesti obložili z zločini nad lastnim narodom in na tiste, ki se ne zavzemajo za nasilno spremembo družbene ureditve v matični domovini.

Bomo znali prisluhniti času in živim hotenjem Slovencev doma in po svetu ter resnično zasnovali skupni slovenski prostor odprtega in strpnega dialoga, da bomo lahko zapeli z Župančičem: „glej, in zdaj vidim: silna; brezmejna si (domovina), v daljo kot seme razsipa svoj plod.“

Drugo poročilo smo vzeli iz Družine, verskega tednika. V številki 35 z dne 11. septembra je izpotočal široko o poteku Drage, o dr. Finku pa je napisal najprej pozitivno očno o njegovi slovenski zavesti. O njegovem govoru pa ni napisal nič (tako, da morajo tisti, ki bi radi izvedeli, kaj je govoril, kupiti Delo) pač pa na široko navaja Hofmanove ugovore.

Berimo:

(dr. Fink premišljuje:) „kako kljub tujejezičnemu okolju ohranjati slovensko skupnost v Argentini; to okolje do nas ni bilo sovražno, se ni prizadevalo, da bi nas uničilo. Argentina ni bila za nas nekakšen topilni lonec, ni nam bila mačeha. Naši starši so šli iz starega kraja, toda slovenstvo so nam ohranili. Zato pa je naša slovenska skupnost v Buenos Airesu, čeprav najmanjša med narodnostnimi skupnostmi, danes duhovno in kulturno domala najmočnejša.“ Svojo zavestno pripadnost slovenstvu je poudaril tudi v preda-

vanju: „Imam neprestan občutek, da me neka neznanska sila privlačuje in veže na Slovenijo — veže odrešujoče, ne bremenilno. Z zvestobo pravemu tisočletnemu krščanskemu slovenstvu se počutim povsod doma. Rekel bi: počutim se suverena. Moje slovenstvo je bistven element moje osebnosti.“ Vrtil je tudi „deklarativna stališča“ do „vodilne ideologije“ v Sloveniji. Tem je oporekal pisatelj Hofman: Svoboda, demokracija, partija... „v preostrem tonu in neumestno so izvenzenele“. Hofman je dejal: Korak za korakom je treba demokratičnosti utirati pota. „V letu tvojega rojstva je vsaj dvanajst slovenskih pisateljev bilo po zapori, za tem pa so delali korak za korakom v danih možnostih... v strukturah, v katerih živim, si želim tudi sam živeti in si v njej prizadevati k vedno večji demokratičnosti za svoj narod.“

V prihodnji številki bomo objavili poglede na predavanje dr. Finka, ki so jih izrazili naši zamejski listi.

Poročilo iz Londona

Londonski „Times“ v svoji številki za 14. september objavlja poročilo o bosanski aferi v zvezi s finančnimi transakcijami bosanskega podjetja „Agrokomerca“, ki ga je izdelalo uradništvo na temelju poročil, ki jih je list dobil iz Jugoslavije. V poročilu beremo:

„Vladajoča jugoslovanska komunistična partija je izključila 42 članov, 28 nadaljnjih pa čaka sodni postopek v zvezi z velikim finančnim škandalom, ki je vodil v odstop državnega podpredsednika Hamdija Pozderca, kakor je včeraj objavila uradna tiskovna agencija Tanjug.“

Izključitve in nenaden odstop podpredsednika Pozderca, zatem ko se je pokazalo, da je bil zapleten v afero, so okrepili vtis, ki so ga dobili beograjski diplomatski krogi, da namerava Jugoslavija uvesti močnejše vodstvo v svojem pomankljivem gospodarstvu. Takšne poteze bodo morda ugodno sprejeli zahodni upniki in Mednarodni denarni sklad, katerega funkcionarji se bodo kmalu sestali z jugoslovanskimi voditelji za pogovore o predlogih za dolgoročno ureditev dolga v vrednosti 12 milijard funtov.

Odstop podpredsednika Pozderca prihaja v času velikega javnega ogorčenja zaradi tega škandala in o sklepu tiska, da se ne vda političnemu pritisku v poskusu, da se škandal potlači in zakrije. Tuji diplomati v



IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Povolilni razvoj je še kar mirno potekal, pa je naenkrat udarila strela vojaškega nemira. Preteklo nedeljo zvečer in v ponedeljekovem jutru je javnost zvedela za težave v vojašnici Tablade, zahodno a domala na robu mesta Buenos Aires. Pozneje se bomo vrnili k tej zadevi, ki jasno kaže, da vojaška fronta ni mirna, in da ima vlada precej skrbi tudi na tem področju. Kje pa jih nima? Domala povsod. Doslej je bila v zadnjem času najbolj vidna sindikalna fronta. In temu predmetu bomo danes pretežno posvetili naše komentarje.

NAMEN IN MOŽNOST

Ko se je predsednik Alfonsín vrnil iz Chapadmalala, kjer je skupaj z vsemi člani novosestavnjene vlade nekaj dni preživel neke vrste politične „duhovne vaje“ je zatrdil: „Treba se je sporazumeti s peronizmom in s CGT.“ Ni jasno ali je bil to izraz delavnega načrta ali bojna napoved. A ni dvoma, da je predsednik javno priznal s tem, da pripisuje Glavni delavski konfederaciji kategorijo politične opozicije.

Večkrat smo v našem opisovanju dogajanj trdili ta pretekla štiri leta, da dejansko peronizem ni izvajal dela politične opozicije. Stranka, ki so jo globoko pretresali notranji boji, res ni mogla posvečati pozornosti temu, kar se je dogajalo v državi, in temu, kar je delala radikalna vlada. Dejansko radikali v nobenem trenutku niso izgubili politične iniciative in peronizem jim je v vsem le sledil kot neke vrste prikolica, a ni bil zmogel lastnih korakov.

V takem položaju je vloga opozicije kot zrel sadež padla v naročje glavnega tajnika CGT. Saúl Ubaldini in njegova skupina so ta štiri leta vodili oster in nespravljivi boj proti radikalni vladi, in našli bi lahko kakih sedem splošnih stavk, ki so vsakič za določen čas (ponavadi 24 ur) domala omrtvili državo in jasno pokazali ljudsko nezadovoljstvo. To je vladi uspelo preprečiti le zadnje mesece, ko je v Ubaldinijev hrbet porinila nož sporazuma z graščaki „pravovernega“ sindikalnega peronizma skupine „petnajstih“ („los 15“). Tako je na delavsko ministrstvo prišel sindikalist Alderete, in končal s splošnimi stavkami. Še danes se sicer radikalni pametnjaki sprašujejo, kdo je koga opeharil, kajti Alderete je v vladi prevzel vlogo, ki jo je Ubaldini igral v družbi. A to je že druga zadeva.

Ves ta čas, ko je CGT nosila odgovornost opozicije, in zahtevala spremembo vladne politike (izjave

CGT so bile bolj podobne političnim manifestom kot pa delavskim zahtevam), je peronizem izvajal preustroj svoje notranje zgradbe. Nekaj mesecev pred volitvami je v teh bojih sklenil prvo zrelo premirje, in se ljudstvu pokazal kot civilizirana in socialno čuteča alternativa nasproti „nesocialnemu radikalizmu“. Zmaga jim ni ušla. A radikalizem je spoznal, da ima sedaj dve močni opoziciji: peronizem, ki je notranje vedno bolj povezan, in sindikalizem, ki ne bo zapustil svojih položajev. Morda bo lažje pogajati se s prvim kot z drugim. Namen sicer obstaja, a kakšne so možnosti za uspeh?

KJER NI, SE UBALDINI NE DOBI

Za pretekli petek, 25. septembra, je bil sklenjen prvi sestanek med novim delavskim ministrom in predstavnikom CGT. Ideler Tonelli, dosednji tajnik za pravosodje je naslednik Aldereteja na tem ključnem položaju. Znan je kot bister in spreten mož v pogajanjih. A tu je kaj malo prostora za debato. Tudi priložnost sestanka ni bila najboljša. Prav ta teden je vlada objavila ponovno povišanje tarif. Razna goriva, plin in elektrika so se ponovno povišala, to pot kar za 10 odstotkov; prevozna sredstva za 13 odstotkov. Tako je v mesecu septembru transport poskočil za 24 odstotkov, goriva za 19. Tudi inflacija, računajo, se bo sukala okoli 13 ali 15 odstotkov. In oktobra ne bo mnogo bolje.

V takem položaju je Tonelli povedal sindikalistom, da bo vlada povišala plače za 10 odstotkov. To seveda pomeni ponovno izgubo kupne moči celotnega delavstva, in predstavlja nov padec v nenehnem razvoju ubojožanja. Spričo tega CGT zahteva za september povišico za 17 odstotkov. Minister je seveda odgovoril odklonilno, a stvar bo še predložil predsedniku. Seveda, kjer ni, ni. In potrjeno vodstvo gospodarskega ministrstva smatra, da je prvi pogoj za borbo proti inflaciji grobo stiskanje delavskih plač.

Zaenkrat se CGT še ni odločila za protest. Še več, Ubaldini je izjavil, da ne bodo pripravili nobenega „bojnega načrta“, dokler ne poskusijo vse mirne načine za doseg svojih zahtev. V sredstva mirnega postopanja je seveda vključen sestanek s predsednikom, ki bo prej ali slej prišel na vrsto. A velikih uspehov ne bo.

KDO BO KOGA

Seveda tudi v radikalni stranki sami ni vse v redu. Mnogi niso zadovoljni z delovanjem ministra Sou-

rouilla. Te dni je zasedal državni komite in tam so padale ostre samokritike pa tudi „drugokritike“, in gospodarski minister ni izšel ravno neomadeževan iz te nevihte. Tam naj bi padla sledeča fraza. „Če bo šlo tako naprej, moramo končati z njim, preden bo on končal z radikali.“ Razni dovolilni študiji so namreč jasno pokazali, da je tisti del volilcev, ki je podaril svoj zmagoviti glas peronizmu, pokazal radikalom hrbet prav zaradi gospodarske polomije.

Nezadovoljstvo pa se kaže, in ne ravno z gospodarsko politiko, tudi v oboroženih silah. Primer v Tabladi je eden, a ni jasno, če prvi dolge verige nezadovoljstva nižjih in srednjih oficirjev. Tu se je nemir začel, ker so zamenjali šefa postojanke. Dosedanji poveljnik je bil oficir, ki se je udeležil dogodkov velikega tedna. Tedaj ni svojega oddelka popeljal nad upornike, marveč je mirno sedel in gledal. Sedaj je dobil odlok za premestitev s poveljniškega mesta na drugo, kjer bo uradnik, ne komandant.

V tem je vsa taktika sedanjega vodje generala Caridija. Ker je čas povišanj, odlikovanj in tudi premeštitev, se počasi izloča iz odgovornih mest ali se pušča na dosedanjih mestih in saržah, nesigurne elemente, ali tiste, ki so se aktivno udeležili velikotedenskega odpora proti poveljstvu. Ni čudno, da ti ukrepi povzročajo nejevoljo in odpor. Razlog upornikov je, da je bilo tedaj dogovorjeno, da bo edina kazen padla na polkovnika Rica, drugim pa se ne bo nič zgodilo in proti njim ne bo podvzet nikak ukrep. Sedaj pa jih počasi izločujejo ali jim onemogočajo napredovanje v činih.

V Tabladi je bila stvar, po osebnem Caridijevem posegu več ali manj urejena. Nastopil je nov poveljnik in uradno se je stvar zaključila. Kaj pa „neuradno“? K temu je treba dodati vso težavo potrebne vojaške rekonstrukcije (sedanja argentinska vojska ima malo opraviti s koncem dvajsetega stoletja in z državnimi potrebami in težnjami), in pa rastoče nezadovoljstvo zaradi tudi nizkih plač oficirjev in podoficirjev. Tudi nebo nad vojaškim obzorjem ni ravno bistro in jasno.

PRVI KORAKI

ANEKDOTE IZSELJENCEV V ARGENTINI

33.

Zmanjkalo je soli. Grem v trgovino in rečem: Un kilogram sol“. Trgovec me začudeno pogleda. „?“ Ponomim. Medtem se spomnim, da je „sol“ kasteljansko — „sal“ in „sol“ — sonce. Zahtevala sem: „Eno kilo sonca!“

Eden teh je Georg Schöpflin, ki na Londonski šoli za gospodarske vede predava o politikah evropskih komunističnih držav. Ta v „Timesu“ istega dne pravi:

„Bosno upravlja skupina trdolinaških novo-stalinistov na centralistični način. Vsaka najrahljša kritika izzove težke zaporne kazni. Le malo-katere druge republike in pokrajine, ki uživajo veliko mero samouprave, hočejo hoditi po bosanski poti, vendar oklevajoče priznavajo uspešnost bosanskega načina vladanja.“

Toda istočasno Bosance smatrajo za arogantne in nekako plemensko usmerjene. Muslimani so postali najmočnejša etnična skupina v Bosni, pri čemer močna srbska in hrvaška manjšina včasih imata občutek, da se njune koristi zapostavljajo. In to vzbuja pozornost v Beogradu in Zagrebu.

Toda, ko so v Jugoslaviji pred dobrim letom izbirali novega ministrskega predsednika, so izbrali Bosanca Mikulića v pričakovanju, da bo „stvari uredil“. Misli so, da bo v Beogradu, v zvezni vladi, napravil nekaj reda. V resnici se nič kaj takšnega ni dogodilo in Mikulić je več ali manj priznal svojo nemoč spričo jugoslovanske gospodarske krize in političnega zastoja. Inflacija dosega, kakor cenijo, stopnjo 150 odstotkov na leto in voditelji jugoslovanskih republik se ne morejo sporazumeti o zdravlilu za sedanje težave.

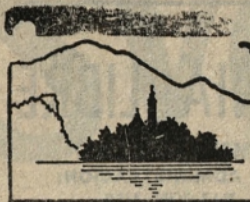
Škandal v bosanskem Agrokomeru je tipičen primer tega, kar se dogaja, kadar je politična ureditev

tako prikrojena, da ščiti gospodarstvo pred tržnimi silami. Glavni direktor Agrokomerca Fikret Abdić je podjetje vodil kot nekakšen fevd, ker je svoj politični vpliv mogel uporabljati za utišanje vsake kritike. Razširite to načelo na vso Jugoslavijo in človeku postane precej jasno, zakaj se je država znašala v takšni zmedi.

Toda odstop državnega podpredsednika Pozderca omadežuje bosanski novostalinizem in trdolinaška zdravila, ki so povezana z njim. To bi moglo voditelje drugih republik prisiliti, da začnejo razmišljati o neki meri odprtosti in rahločutnosti za nove ideje in med seboj tekmujoča mnenja, v čemer mnogi vidijo predpogoj za učinkovite rešitve in ki ju že kaže slovensko politično vodstvo. Slovenija je, skupaj s Srbijo in Hrvaško, ena od bolj razvitih republik Jugoslavije.

Končno, Pozderčev odstop bi mogel postati grožnja ne samo Mikuliću samemu, ampak tudi bosanski trdolinaški politiki. Delo ministrskega predsednika bo ogroženo, ko se bo distanciral od afere Agrokomerca in tudi njegova bosanska domača baza moči bo oslABLJENA.

Afera bo tudi hud udarec najmlajši partizanski generaciji, ki ji mnogi Bosanci pripadajo. Med vojno so se borili kot mladotletniki in so zdaj v svojih petdesetih letih. Ti ljudje so pravtako trdovratni v naporu, da ostanejo na oblasti in da ohranijo svoje privilegije kot so bili člani starejše generacije.



NOVICE IZ SLOVENIJE

MURSKA SOBOTA — Z geotermalno energijo mislijo kmalu začeti greti prostore v murskosoboških stanovanjih. Vodo bodo črpali iz globine več kot tisoč metrov; ta bo prihajala s temperaturo več kot 50 stopinj Celzija in do štirideset litrov na sekundo. Prvi dosežki bi se pokazali v dveh, treh letih.

AJDOVŠČINA — Čez 50 tisoč ton sadja bo predelal letos v sok in druge izdelke Fructal, ki je največji jugoslovanski proizvajalec sadnih sokov. Kljub pomanjkanju nekaterih vrst sadja (jagode, ribezelj, marelice), so letos že za 15% zvišali proizvodnjo in prodajo.

DUNAJ, Avstrija — Plečnikova razstava je odprta od 9. septembra v zgodovinskem muzeju mesta Dunaja na Karl-Platzu. Poleg običajnega razstavnega materiala so organizirali tudi ogled Zacherlove hiše in pa orgelski koncert v cerkvi Sv. Duha v Ottakringu, ki je tudi Plečnikovo delo in je prva sakralna stavba v Evropi, izdelana v železobetonu.

TOKIO, Japonska — Fotograf Gozard Vilhar je dve leti in pol živi v Tokiu in njegova dela se vedno večkrat pojavljajo na straneh raznih fotografskih revijah. Zdaj pa je predstavil razstavo 36. barvnih fotografij z naslovom Barva in svetloba Japonske — Boginji svetlobe. Z njih naj bi vel nov, za Japonce drugačen način občudovanja njihovega ambienta.

BAYREUTH, ZRN — Alenka Khampičan je v Mestni biblioteki pripravila samostojno razstavo koloriranih risb, doživeti ob verzih Bojana Piska Skrita gaz iz ciklusa Drevje. Avtorica je arhitektka in akad. slikarka in bo razstavljala tudi v Parizu. Za to priliko je pripravila tudi katalog s prevodi verzov Bojana Piska v nemščino, italijanščino, francoščino, hrvaščino, arabščino in kitajščino.

LJUBLJANA — Slovenski izvoz na konvertibilni trg (za močne valute) se je v prvih sedmih mesecih popravil, v primeri z lanskim obdobjem. V tem času je Slovenija ustvarila 27,5 odstotka celotnega jugoslovanskega izvoza in izboljšala lanski odstotek. Uvozila je za 1,49 milijard dolarjev, izvozila pa za 1,48 milijard dolarjev.

SALZBURG, Avstrija — Mezzosopranska Marjana Lipovšek je v dvorani Mozarteuma imela koncert samospjevov, s katerim je potrdila svoje izredne pevске zmoglosti. Kritiki so bili navdušeni nad petjem del Musogorskega, Brahmsa, Schuberta in Čajkovskega ter pohvalili natančnost artikuli-

ranja in fraziranja, razumevanje sloga in zmožnost živjetja v najrazličnejše dramske situacije.

PTUJ — Toča je spet (4. avg.) divjala po Slovenskih goricah in povzročila precej škode; predvsem so trpeli vinogradi, pa njive s koruzo in sladkorno peso. Na žalost obramba proti toči tudi to pot ni bila uspešna.

BLAD — Čebelarji so zbrali tako ljubitelje čebel kot tudi nevedneže. Vsi pa so mogli ogledati različne načine čebelarjenja na Gorenjskem, roj v drevesu in druge zanimivosti. Poleg tega pa so bile v prodaji tudi čebelje družine, med pa sploh.

LJUBLJANA — Del avtoceste Bratstva in enotnosti (?) od Šmarja-Sap pa do Višnje gore so začeli graditi proti koncu avgusta. V načrtu imajo dograditi teh 12 km do srede leta 1989. To delo bo, po sedanjih cenah, stalo 22,7 milijard dinarjev (en dolar — 825 din).

LJUBLJANA — Inflacija je v juliju bila 6,9%, v primerjavi z lanskimi juljskimi cenami pa so letošnje višje za 117 odstotkov.

PROSLAVA EMIGRANTSKEGA DNE

4. septembra je notranje ministristvo, ki skrbi za priseljence, povabilo vse emigrantske skupnosti na slovesno proslavo emigrantskega dne. Pri pripravah je vestno sodeloval tudi odbornik Zedinjene Slovenije inž. Jernej Dobovšek. Ker je naša skupnost dobila priznanje po državnem dekretu kot organizirana slovenska skupnost v okviru društva Zedinjena Slovenija, se je slovesnosti udeležil njen predsednik Lojze Rezelj.

Dopoldne so zastopniki šestnajstih emigrantskih skupnosti v sramstvu predstavnikov vlade, vojske in poslanske zbornice položili venec pred spomenik priseljencu v Retiru. Nato so se vsi navzoči podali v prostore bivšega emigrantskega hotela, kjer je bila pogostitev. Ob tej priložnosti je spregovoril državni direktor za priseljence lic. Iglesias. V govoru je še posebej pohvalil Slovence kot zglede pripadnike slovenskega naroda, ki s svojo pridnostjo in delavnostjo doprinaša pomemben prispevek za dobrobit Argentine.

V emigrantski cerkvi je bila med mašo izročena diploma za več kot petdeset let bivanja v Argentini primorski rojakini Vidi Čebrovni, v zahvalo in priznanje nje in vsej naši skupnosti, kateri pripada.

UMRLI SO OD 12. DO 19 AVGUSTA 1987:

LJUBLJANA — Ivanka Ulaga; prof. Zoran Brdovnik, 59; Marija Malerčič roj. Gnezda; Ivan Klanjšček, 73; Justina Kralj; Boris Koritnik; Cecilija Korenčič; Simon Tratenšek, 80; Josipina Lakoč roj. Manfreda; Rudi Puhar; Klara Senčar, 82; Oto Rubido; Zinka Korosec; Jakob Modrijan; Angela Dakol roj. Varl; dr. Vilko Vujčić; Frančiška Pavlič roj. Hribar (Pavličeva mama); Gustav Lapuh; Marija Velepčič, 90; Ivan Golob; Ana Habič roj. Zalokar; Jože Zor; Rut Petrič; Avgustin Ambrož; Janez Prusnik; Jože Rotar; Franc Pečnik; Miro Lukež; Boris Koritnik; Emilija Mladenič; Milica Krautberger roj. Masič; Cvetka Rožman; p. Stanko Grošelj; prof. dr. inž. Karel Slokan; Nevenka Šuštar; Rihard Rosbaud; Frančiška Fornezzi; Marija Bursać; Martin Lebar; Angela Čontala roj. Jutraž; Frančiška Prelc; Poldka Hoge roj. Gorjanc.

RAZNI KRAJI:

Jožefa Nabergoj, Rakek; Vladimir Kverh, Bovec; Stanislav Logar, Idrija; Tončka Tegelj roj. Dougan, Gor. Logatec; dr. Vinko Vrbnjak, Kranj; Boris Urbančič, Gradešče pri Materi; Karol Škufca, Hinje; Rafael Obaha, Vel. Cirknik; Tone Ferkulj, Toronto; Sonja Ivanec roj. Kocjan, Rudnik; Franc Gabrček, Trojane; Marija Lazar roj. Malok, Murska Sobota; Rudi Orel, Kočevje; Slavka Mihelčič roj. Otrin, Grahovo; Anton Jeretina, Domžale; Ivanka Glavič, Loče pri Dvoru; Ciril Kolesnik, Brežice; Franc Jovan, Celje; Nevenka Menhart in Irena Žetko, Koper; Mirko Pavšič, Piran; Zvonko Pučko, Maribor; Franc Strgar, Rečica ob Savinji; Peter Sever ml., Mengeš; Franc Bečar st.,

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebnostne novice

Krsta: v slovenski cerkvi Marije Pomagaj je bila v nedeljo, 27. septembra krščena Natalija Ecker, hčerka cont. Damijana in cont. Magde roj. Zupan. Za botra sta bila inž. Tomaž Ecker in cont. Mabel S. de Gallo; krstil pa je g. Jože Škerbec.

V Transradu je istega dne bila krščena Gizela Mariel Oberžan, hčerka Marijana in ge. Veronike roj. Albreht. Botrovala sta Stanka Oberžan in Jože Albreht. Krstil je delegat dr. Alojzij Starec.

Staršem iskrene čestitke!

Poroka: V soboto, 26. sept., sta se poročila v vikarijski cerkvi Brezmadežnega Srca Marijinega (Loma Hermosa) Tone Jerman in Veronika Petkovek. Priči sta bila ženina mati ga. Ana Jerman in nevestin oče Gabriel Petkovek. Poročil je dr. Jure Rode. Novemu zakonu čestitamo!

Smrt: V nedeljo, 27. septembra, je umrl v Villa Ballester Janez Golob. Njegovi ženi ge. Saši roj. Hartman in domačim izrekamo iskreno sožalje!

Nov slovenski diplomant: Pred nekaj dnevi je na fakulteti za arhitekturo moronske univerze dobil naslov arhitekta Matej Eiletz. Čestitamo!

PRIJATELJU METODU MAVRIČU V SPOMIN

Nenadoma te je doletela ura odhoda, nenadoma in tako na hitro, da ni bilo časa niti za slovo. Vsi smo bili osupli, zmajevali z glavo, češ, saj je nemogoče, saj vendar še ni bil čas žetve. Družina, žena, neutolažljivi. Saj je vendar prekmalu in pre naglo!

Mi smo zmajevali z glavo, a ti si trobental naprej: „Memento mori.“ Soščolci izza spitalskih let smo se zdržnili. Že udarja med nas! Pred leti Lovšin Jože, zdaj ti, Metod, skoro najmlajših med gimnazijci begunskih let. Na kolikih slikah smo skupaj, še kot mladostniki, in med nami pokroviteljsko in dostojanstveno naš patriarh, g. Luskar. Vse je bilo še v načrtih takrat: novi, svet, novo življenje, ideali, hrepenenja, upi. Vse je bilo še pred nami. O moj Bog, kako prehitro se je zaključil krog! Saj je bilo komaj pred nekaj leti, ko smo skupaj sanjali o bodočnosti, ko smo skupaj molili in peli v cerkvi v Edlingu, delali zaobljube in hrepeneli po popolnosti. — Zdaj pa ti molče oznanjaš: „Memento mori.“ Vsi zemski načrti so kakor hiša, ki je zidana na pesku: ob uri preizkušnje je vodje odnesejo. Ob uri slovesa ostanejo samo dobra dela. In morda pred Bogom tudi dobri nameni: Bog je bolj dobrosrčen kot ljudje.

Gospod te je peljal po poti globokih spoznanj. Iz novosvetske po veličini — te je povedel do odkritja skromnosti — pri trdem delu, pri nenehnem boju za vsakdanji kruh. To je bilo zate razodetje: V skromnih

razmerah bolj zablešči najgloblje prvine življenja.

Metod, naj ti Bog nakloni večni pokoj, tvoji družini pa tolažbo v tej uri preizkušnje. „Dolgost življenja našega je kratka...“

Vir

MENDOZA

OBISK SLOVENSKEH SMUČARJEV

11. avgusta je prišlo iz Slovenije v Mendoza 36 slovenskih smučarjev prvenstvene stopnje. V načrtu so imeli, da bi trenirali na našem že svetovno znanem smučišču Los Penitentes, pa so jim močni in neprestani snežni viharji in nameti prekržali račune.

Vodil jih je Jože Šparovec, med drugimi so bili znani in pomembni Rok Petrovič in Mateja Svet iz Ljubljane, Grega Benedik z Jesenic itd. Križaj je ostal doma, kjer se vadi sam.

Smučarji so se v začetku namestili v Plaza hotelu in po Hrvatu Duplančiču našli zvezo z našimi Slovenci, da so jim bili v prvo pomoč pri tolmačenju in razlaganju. Z njimi je stopil v stik tudi naš društveni in prosvetni referent Miha Bajda.

Tako je prišlo do dogovora, da so gostje sprejeli vabilo za naslednji večer, ko so jih naši mladi odpeljali v Slovenski dom na večerjo — „asado“ — in na našo mendoško kapljico.

Razvila se je zelo prijetna in prijateljska družabnost. Nekateri so z občudovanjem poslušali o našem skupnem kulturnem, prosvetnem in vzgojnem delovanju v Domu.

Padla je tudi opazka, da nikjer niso bili tako prijazno sprejeti kot tu. V lepi družabnosti so ostali skupaj v pozne nočne ure. Pozdravne besede jim je izrekel tudi naš društveni podpredsednik Stane Grebenc.

Toda vremenske prilike niso pustile in so goste smučarje kar potle. Teden dni so zaman čakali, da bi se s smučkami odpeljali v Los Penitentes. A neprestano je snežilo in predele gorske ceste, ki jih je Vialidad neprestano čistila, sproti pokrivalo z novim snegom ter s plazovi snega in kamenja. Gori je zapadlo do 5 metrov snega! V Los Penitentes pa so se turisti, ki zaradi snežnih zametov niso mogli domov, hodili smučati iz hotela kar neposredno iz prvega nadstropja na sneg...

Končno ni več kazalo čakati na zboljšanje in so se odpeljali v Las Leñas, do kamor je bilo medtem že mogoče očistiti cesto.

Smučarji so tam izrabili preostali čas za trening, končno pa so — drugače zadovoljni — odpotovali nazaj v Slovenijo.

Bb

Dogodek na filozofski fakulteti

Prvi petek v septembru je jugoslovansko poslaništvo organiziralo na filozofski fakulteti buenosaireske univerze večer literature jugoslovanskih narodov. Gnan po radovednosti sem se hotel udeležiti tega večera, pa sem pred fakulteto naletel na majhno skupnico akademikov, ki so me obvestili, da je predavanje zaradi stavke na fakulteti prestavljeno za en teden. Tam navzoči predavatelj, Hrvat Karl Kunica, pa je povabil družščino v bližnje kavarno, kjer je v prostem razgovoru na dolgo in široko razpravljalo o naselitvi južnih Slovanov. Pri tem je zagrešil nekaj zgodovinskih napak in razkril politično tendenčnost, zlasti kar tiče Slovencev. Sploh se je trudil, kako bi omalovaževal Slovence, njih zgodovino in kulturo, češ da je ime Slovenija nastalo šele v modernem času, da so se Slovenci med zadnjimi jugoslovanskimi narodi formirali v narod, da je slovenska literatura nastala šele v 19. stol. in da je zato na zelo nizki ravni, da je slovenski jezik nerazvit in zato je obstoj tega jezika poleg večinskega visokorazvitega srbohrvaškega jezika pravi nesmisel.

Jaz sem mu odločno ugovarjal na podlagi splošne informacije, kakor sem pač vedel in znal (nisem ne zgodovinar, ne jezikoslovec).

Naslednji petek se je vršil v prisotnosti jugoslovanskega poslanika in podkonzula večer literature jugoslovanskih narodov. Predavatelj je pričel disertacijo z demografskimi

podatki sedanje Jugoslavije. Orisal je pred-slovansko zgodovino kot ilirsko in dal pomembno vlogo Keltom in Skitom v premiku tega naroda (jugoslovanski zgodovinarji dajejo važnost tej trditvi kot elementu sorodnosti vseh jugoslovanskih ljudstev kljub manjšemu ilirskemu naselitvenemu prostoru). Omenil je čas rimske nadvlade in njen doprinos. Nato dal nekatere podatke, slovenske, hrvaške, muslimanske, srbske in makedonske zgodovine, s kopico netočnih podatkov.

S posebno pozornostjo se je spomnil na Boškovića, dalmatinskega znanstvenika 18. stoletja. Prebral je tudi verz nekega dalmatinskega pesnika. Tik pred koncem se je pa še lotil časopisov in revij sedanje Jugoslavije.

Po vsej tej deklamaciji o Ilirih, izkapaninah itd., sem se spraševal, kje so ostali vsi veliki slovenski umetniki kot npr. Pešeren, Cankar ali Oton Župančič in kje vsi drugi jugoslovanski avtorji kot npr. svetovni znani kot Ivo Andrić. Na misel mi je prišlo, da unifikacijska tendenca jugoslovanskega režima ne izgublja prilik in da ta nujno niža diferencirane kulture in zgodovine narodov ter vsega tistega, kar da narodu važnost ali različnost. Ta politika se v mnogih časih izkaže kot prisilstvo in poniževanje manjšin narodov, temu potrjuje Bulatovičeva afera v kulturnih krogih v Jugoslaviji.

Boštjan Kocmur ml.

Skavti v Trstu

V četrtek, 3. septembra 1987, je imelo razširjeno pokrajinsko vodstvo Slovenske zamejske skavtske organizacije že običajno sejo ob zaključku poletnih taborov. Tako imenovane „posprave“, ki je bila v dvorani Marijinega doma v ul. Risorta 3, se je udeležilo okrog 40 voditeljev in voditeljic, ki so približno 15 dni svojih počitnic žrtvovali za naše mlade.

Naj za kroniko naštejemo le glavne podatke v zvezi s temi poletnimi dejavnostmi, ki jih naša organizacija smatra kot višek letnega delovanja. Prvi po vrsti je bil potovalni tabor. Kot je to že običajno, se tabor deli na dva dela: potovalni in stalni del. Letos si je vodstvo tabora, ki je trajal od 6. do 17. julija, izbralo kot cilj potovanja Kamniške Alpe, stalni del pa se je vršil v naselku Vir pri Nevljah v občini Kamnik. Udeležilo se ga je 22 članov, povečini novincev roverjev in popotnic.

Od 20. julija do 3. avgusta se je vršil v Cerovem logu na Dolenjskem eden izmed taborov, namenjenih srednji starostni veji. Letos sta tabor B sestavljala 2. in 4. steg, točneje 36 izvidnikov in vodnic ter okrog 10 voditeljev.

V Žirovnici pri Žireh pa so imeli ostali izvidniki in vodnice (1., 3. in 5. steg) še svoj drugi tabor: tabor A. Tudi tu je bilo v vodstvu približno deset oseb, ki so skrbele za re-

den potek programa. Tabora, ki je trajal od 27. julija do 10. avgusta, se je udeležilo 38 članov.

Pa pogledimo še tabor volčičev in veveric. Ta je morda še najbolj nastradal zaradi vztrajnega slabega vremena in morda ne prav primerenega zemljišča. Načelnik Stojan Pahor je po posvetu z ostalim vodstvom sklenil, da se tabor prekine nekaj dni prej. Hvaležni župniku g. Gačniku, ki je v župnišču gostoval premočene in premražene volčiče in veverice, so se s tarši vrnili domov že v nedeljo 9. avgusta namesto predvidenega 13. Bilo jih je 73 (skupno z vodstvom 100), kar se jih je 3. avgusta zbralo v Stranjah pri Kamniku.

Končni beri letošnjih taborov lahko vsekakor damo zadovoljivo oceno. Če potegnemo črto, vidimo, da se jih je udeležilo nad dvesto članov, od katerih je bilo približno 50 voditeljev. Tako visoko število starejših aktivnih skavtov in skavtinj je prav gotovo pripomoglo k uspehu taborov. V vseh poročilih je bilo namreč izraženo zadovoljstvo nad opravljenim delom. Večjih težav ni bilo, če izvzamemo vremenske neprilike. Pri načrtovanju pa so voditelji kar precej časa posvetili iskanju najustreznejših pedagoških prijemov v danih okoliščinah, tako da ni delo slonelo le na golem aktivizmu, ampak predvsem na osmišljanju naloženih na-

log in obveznosti. Tak sistem odnosov je lahko pripomogel k lepemu vzdušju in k ustvarjanju trdnih prijateljskih vezi, ki so se spletle med udeleženci taborov, med starejšimi in mlajšimi brati. „Skavtizma ne moreš razumeti, moraš ga živeti,“ je bilo poudarjeno v enem izmed poročil. In dejansko je v tem stavku zaobjeta celotna ideja skavtizma, ki je le sistem življenja in odnosov človeka do sočloveka, do Boga in do vsega njegovega stvarstva. Prav na teh elementih je slonelo delo na taborih. Zdravo bivanje v naravi in z naravo, v kateri lahko vsakdo iz dneva v dan odkriva božje delo, ki prav zaradi tega ne sme postati vir nebrzdane izkoriščanja, temveč le življenja; veselo bivanje z brati skavti, ki nas uči, da je poleg nas še nekdo drug, ki ima ravno tako pravico do življenja kot mi, in ki nas z visokih sfer individualizma vrže na tla pristnih in zrelih medčloveških odnosov; spoznavanje in navezovanje stikov s pripadniki istega naroda, kar pomaga k utrjevanju lastnih korenin, obenem pa Slovence v matični domovini opozarja na dejstvo, da tudi tostran meje živi delček našega majhnega a nadvse žilavega naroda.

To so bila nekako gibala ali ideje, ki so voditelje spremljale pri načrtovanju in izvedbi praktičnih delov tabornih programov. Po krajši razpravi se je tako sestanek zaključil s predstavitvijo nekaterih bližnjih dejavnosti.

Marijan Kravos

MALI OGLASI

ZA DOM

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt, Martínez de Hoz 110, San Miguel, T. E. 664-1656.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov. Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel. T. E. 664-1656.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik; ponedeljek, sredo, petek od 17. do 19., Don Bosco 168 — San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadst. E. - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ARHITEKTI

arh. Marija Bayec — Belgrano 123 - 17. nad. "5" - R. Mejía - Tel. 654-2461; poned., sredo, petek od 17 do 19.

arh. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Lobeda — Sarmiento 385, 1. nadst., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bm.é. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 14. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm.é. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 14. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure. (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Urađuje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Urađuje ob četrtkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 Tel. 651-1760 - Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9,30 do 11,30 (gdč. Julka Moder).

Marko Kremžar

Slovenci pred ustavnimi spremembami

Rotar je mnenja, da je ustava iz leta 1974 pomenila v tem pogledu velik napredek, ker je prvič celovito izgrajena na načelu tvornih samoupravnih enot in celotni temelji na pozitivnem, tvornem tekmovanju federalnih enot v proizvodnji in na solidarnosti med partnerji. Žal pa spričo partijske doktrine ni uvedla instituta odgovornosti (čisti računi, kot se je izražal Stane Kavčič, ki je zaradi zahteve po njih „padel“). „Tako tvorno tekmovanje in solidarnost sta upoštevala ne le racionalno, ampak tudi emocionalno, čustveno imanenco partnerjev. Vendar so z obema odpovedali.“ Pri tem misli predavatelj na tiste jugoslovanske republike, ki nimajo smisla za gospodarsko tekmo na podlagi „tržne zakonitosti“ in ki bi rade zvišale svojo življenjsko raven edinole s pomočjo „solidarnosti“, gospodarsko uspešnejših delov države.

Za konec postavi Rotar naslednji vprašanja:

— „ali bodo oblikovalci ustavnih sprememb upoštevali, kaj se je objektivno izkazalo kot nevdržno in netvorno?“ „Ali bodo spet... „zavrgli in omrtvičili... najbolj trdne pobude ustvarjanja, proizvajanja in sodelovanja“, kot so narodne skupnosti in narodna gospodarstva?“

— „ali bodo pristali na defetistično zganjanje razosebljenosti in razla-

DRUŠTVENI OGLASNIK

Tudi letošnje počitnice pripravlja Zedinjena Slovenija počitniško kolonijo v Domu dr. Hanželiča v kordobskih hribih. Stariši naših otrok, mislite že sedaj na to!

V dobrodelni sklad Zveze slovenskih mater in žena so darovali: Neimenovani v spomin pokojne Anžice Kralj A 100; g. dr. Srečko Pregelj 100 dolarjev; ga. Matilda Furlan A 10; ga. Jana Dobovšek A 20; ga. Metka Slabe v spomin g. Klemenca A 20; prostovoljni prispevki ob 21. dnevu Zveze A 167. Vsem darovalcem lepa hvala!

Darujte v tiskovni sklad!

Slovenska kulturna akcija

12. kulturni večer

dr. Andrej Fink

DRAGA '87

v petek, 9. oktobra, ob 20. uri v mali dvorani Slovenske hiše.

NAŠ DOM

SAN JUSTO

v nedeljo, 11. oktobra 1987

31. obletnica

s p o r e d :

- ob 8.00 — v stolnici: sv. maša za žive in rajne člane Našega doma. Z msgr. Zdravkom Revnom bosta somaševala domača dušna pastirja.
- ob 9.15 v Našem domu: dviganje zastav in akademija: „Slomšek in naša slovenska beseda“. — Skupni zajtrk.
- ob 12.30 na razpolago kosilo
- ob 18.00 popoldanski program: pozdravne besede predsednice Našega doma ge. Ljube Lipušček, slavnostni govor predsednika Zedinjene Slovenije g. Lojzeta Rezlja; — odrska uprizoritev Jurčičevega romana

DESETI BRAT

v režiji Frida Beznika
in s sceno Toneta Oblaka

Nato prijetna zabava

Sodeluje "ZLATA ZVEZDA"

Posredovalnica dela — Mutual SLOGA sporoča:

VSI,

ki iščete zaposlitev, zglasite se v naši pisarni, da vas vpišemo v naš seznam.

Vabimo vse slovenske podjetnike, ki potrebujejo delavske ali uradniške moči, da se obrnejo na nas osebno ali po telefonu, da jim po možnosti postrežemo s prijavljenimi interesi. Vse informacije so za člane Mutuala brezplačne in strogo zaupne.

POSLOVNA PISARNA — MORENO 129 - Ramos Mejía (1704)
TELEFON: 658-6574 — 654-6438 v pritličju Sloge

OBVESTILA

SOBOTA, 3. oktobra:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.
Sestanek v okviru Katoliškega shoda (družinski odsek) ob 20 v Slovenski hiši.

NEDELJA, 4. oktobra:

11. obletnica pri Svetogorski Mariji v Villa Devoto.
Tradicionalna velika tombola Slovenskega doma v San Martinu.

ČETRTEK, 8. oktobra:

Seja upravnega sveta Zedinjene Slovenije ob 20. uri v društvenih prostorih.

PETEK, 9. oktobra:

12. kulturni večer SKA: dr. Andrej Fink: Draga 87 ob 20 v Slov. hiši.

SOBOTA, 10. oktobra:

Izlet Slov. srednješolskega tečaja. Na Slovenski pristavi v Castelarju ponovitev igre: Desetnik in sirotica. Začetek ob 20. uri.

NEDELJA, 11. oktobra:

31. obletnica v Našem domu v San Justu.

PONEDELJEK, 12. oktobra:

Celodnevno srečanje javnih delavcev na Slovenski pristavi. Pričetek ob 9. uri s sv. mašo. Do 30. septembra so potrebne prijave za kosilo na tel. 69-9503 ali 623-5234.

SOBOTA, 17. oktobra:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.
Proslava misijske nedelje v Slovenski hiši.

SOBOTA, 24. oktobra:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

SOBOTA, 31. oktobra:

Proslava Narodnega praznika 29. oktobra in dneva slovenske zastave v Slovenski hiši.

4. OKTOBRA OB 15.30 URI

TOMBOLA

SLOV. DOMA V SAN MARTINU

- tombola:
Najmodernejši barvni TV - PHILIPS 20" C/R
VREDEN A 2.000.-
- tombola:
Elektronski aparat ATARI
- tombola:
Športno kolo OLYMPIA

IN ŠE 250 DRUGIH
LEPIH DOBITKOV

Prijateljem in znancem sporočamo, da nas je 15. septembra zapustila

Ančica Kralj por. Bruno

Priporočamo jo v molitev ter se zahvalujemo vsem prijateljem in znancem, ki so nas spremljali v molitvi in pokojno pospremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala dr. Alojziju Starcu in Ladislavu Lenčku CM za opravljene molitve in tolažbo.

mati Anica Kralj,
brat Aleš,
sestra Lučka por. Jerman,
nečaki in nečakinje: Veronika, Ivan,
Matjaž, Marko, Martin, Nevenka,
in Janika
ter ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Bariloche, Trst, Mala Loka pri Ljubljani

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 6 9 - 9 5 0 3

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 20.446	

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1987: Za Argentino A 85; pri pošiljanju po pošti A 100; Zdrž. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.
TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

KARTA SLOGA

Vzajemna solidarnost je ustvarila nov, sodoben in praktičen sistem uslug za člane Mutuala Sloge: Lepe socialne podpore, hitra osebna posojila, popusti v slovenskih trgovinah, prost vstop na naše letovišče SLOGA...

Pridružite se!

KARTA SLOGA